

Öykü peşinizi bırakmaz

DERYA ÇAKIR

1950 Kuşağı, Türkiye edebiyatında çok önemli bir yere sahip. Kuşağın temsilcilerinin ürettikleri bugün hâlâ okunuyor, tartışılıp üzerine metinler kaleme alınıyor. Orhan Duru ise bu kuşağın temsilcilerinden biri.

Duru'nun kaleminden çıkan 'Öykü Yazmanın Sırları'; hem 1950 Kuşağı'nın yaptıklarının kısa bir özeti hem de yazarın öykücülüğünün ve öyküye bakışının bir yansıması. Başka bir deyişle Duru'nun yazarlığının kendi dilinden anlatımı ve öykücülüğe dair düşüncelerinin kâğıda dökülmüş hâli.

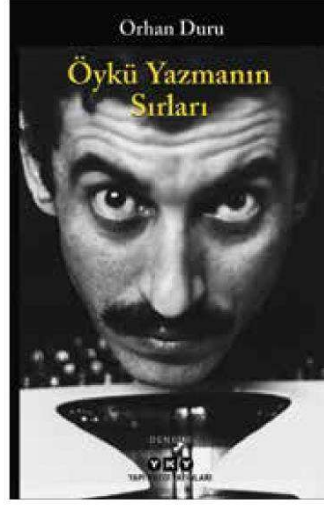
Duru, "Niçin öykü yazıyorum?" sorusuyla koyulduğu yolda, yanıtı da hayli yalın biçimde veriyor: "İçimden geldiği için." Bu cevap, satır aralarında pek çok şey barındırıyor: Mesela düşünme-yazma ilişkisi, yazma-metin üzerinde çalışma bağlantısı, üretme-yöntem ilintisi bunlardan birkaçı.

Duru, öykücülüğüne ilişkin ipuçları verirken aslında yazarlığın ve metinler kaleme almanın inceliklerine dair bir yolculuğa çıkarıyor okuru. Bu seyahatte, yazma arzusunun ve eylemini tek potada nasıl erittiğini anlatırken epey mütevazı cümleler kuruyor: "Kendimi hiçbir konuda, özellikle öykü konusunda ustalaşmış görmüyorum. Her zaman heyecanlı titriyorum. Her zaman biraz amatör olduğumu düşünüyorum ve ürküyorum ama amatörlik hiç eksilmemeli diye de düşünüyorum."

Duru, denemelerinde merakı ve çalışmayı ön plana çıkarırken teknik meselelere de giriyor. Örneğin, kurguya ve anlatıma dair satırlarla karşımıza çıkarken öykünün dinamik olması gerektiğini hatırlatıyor. Bu dinamikliği, öyküdeki olayın ya da meselenin sağladığını söylerken düş gücünün önemini de atlamıyor.

Duru, öyküye ve öykücülüğe bakarken geçmiş-bugün karşılaştırması da yapıyor; değişen anlatım biçimlerini ve dili masaya yatırıyor. Tabii bu süreçte gerçekleştirilen tartışmaları da... Ardından, öyküye ve öykücülüğe bakışını anlatıyor: "Öykü peşinizi bırakmaz. Sizinle sürekli didişir. Meraklısınızdır. Dünyadaki her şeyi merak eder, kendinizi ve çevrenizi değiştirmek istersiniz ve bunun için dünyayla iletişime girmek gerekir. Yazmak, insanın kendisini ve çevresini değiştirmek için kullandığı bir iletişim aracıdır. Sonra bu iletişim aracını yetkin bir biçimde kullanabilmenin yolunun 'dil'den geçtiğini düşünürsünüz ve eğilimleriniz hep yeni bir dilin peşinde olur. Sonsuz bir merak içinde olan öykücü, neden ve nasıl sorularının cevabını bulsaydı zaten öykü yazamazdı herhalde."

Öykü-roman bağlantısını, bu iki türün

ÖYKÜ YAZMANIN SIRLARI

Orhan Duru
YKY, 2021

belli anlardaki gerilimini düşünen Duru, öykü tutkusunu, hem başka yazarlar hem de kendisi üzerinden taşıyor sayfalara. Bahsi geçen tutkunun, sabrı ve beklemeyi, azmi ve çalışmayı gerektirdiğini anımsatıyor. Kısacası, özü "anlatım ve söylem" olan öykü yazmanın güçlüğünü vurguluyor: "Öykü zor bir iş ki... Ortaya yoğun, cilalı, ayrıntılardan arındırılmış bir ürün çıkmalı. Bunu sağlamak da bilinenin dışında özel bir çaba gerektirir. Bunu başaramazsanız elinizde dağınık bir yazı yığını kalır. Bunlara da öykü denilemez."

Duru, 'Öykü Yazmanın Sırları'nda bir yandan öykü üzerine düşünüyor diğer yandan yazma deneyimini paylaşıyor okurlarla. Denemelerinde bu iki yönü öne çıkarırken yaşam-öykü bağlantısının ne kadar önemli olduğunu vurgulayıp bu ilintinin bazen çalının etrafından dolaşarak kurulması gerektiğini hatırlatıyor: "Bir yanılısama sanatıdır öykü bir bakıma. Yanılısama deyince gerçeklerden uzaklaşma anlaşılmasın. Doğal olarak küçük oyunlar, saptırmalar, çağrışımlar yapıyoruz yazarken. Gene de yaşamımızdan, içinde bulunduğumuz ortamdan, deneylerimizden yola çıkıyoruz. Yazdığımızla, tüm bunları düzene sokmak istiyoruz. Güncel gerçek o kadar gereksiz ayrıntılarla dolu, o kadar yavan ki ister istemez bir düş kurarak bir büyümlü ortama ulaşmaya çalışıyoruz. Benim öykü yazışımın genel kuralları da bu söylediklerimin arasında saklı."

Duru'nun denemeleri, bu anlamda öykünün genel yapısıyla ve yazarın öykücülüğüyle ilgili bir denge gözetiyor; hem yol gösteriyor hem de öykücülüğe soyunmaya niyetlenenlere kendi tarzlarını yaratması gerektiğine ilişkin bilgiler veriyor.